

Lääkeasioiden tiekartta: Tiedonhallinnan ja digitaalisten työvälineiden kehittäminen

**Sari Palojoki
Riikka Vuokko**

10.2020

Lääkeasioiden tiekartan toimeenpanossa kolme kokonaisuutta

1. Lääkehoidon ohjauksen ja rahoituksen kehittäminen
2. Apteekkitalouden ja lääkkeiden jakelun kehittäminen
3. Tiedonhallinnan ja digitaalisten työvälineiden kehittäminen

Virkamiesmuistio

Näkökulmia lääkehoitoon ja lääkkeiden jakeluun liittyvistä muutostarpeista

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN RAPORTTI 16.10.2016

Lääkehoidon tiedonhallinnan kehittäminen

Kehittämisen lähtötilanne

- Lääkehoito (ml. lääkehuolto) laaja, kompleksinen alue kuvattavaksi
- Miten saadaan haltuun lääkehoidon ja lääkevalmistetta koskevan **tiedon muodostuminen ja käyttö** lääkehoidon prosesseissa, hallinnollisissa prosesseissa sekä ohjauksessa, johtamisessa, kehittämisessä, innovaatiotoiminnassa, tutkimuksessa
- Lääkehoidosta muodostuu paljon tietoa, mutta tieto on hajallaan
 - Tieto pitäisi olla paremmin saavutettavissa; tiedon pitäisi olla **käytettävissä oikea-aikaisesti ja tietoturvallisesti**
 - Paremmalla tiedonhallinnalla tavoitellaan **vaikuttavampaa, laadukkaampaa, turvallisempaa ja yhdenvertaisempaa hoitoa**
 - Tarvitaan parempia työvälineitä ja palveluja sekä ammattihenkilöiden että lääkkeen käyttäjien tarpeisiin
- Lähtötilanteen kartoittamiseksi STM toteutti lääkehoidon tiedonhallinnan [kokonaisarkkitehtuurikuvauksen](#) 2019 ([päivitetty](#) 2020)

Lääkehoidon tiedonhallinnan kehittämiskohteet tiekartan toimeenpanossa

Tiedonhallinnan osalta työ jakautuu **neljään** työpakettiin:

1. Lääkehoidon tiekartan mukaiset lääkityslistaa koskevat toimenpiteet
2. Selvitys keskitetyn kansallisen lääketietovarannon toimintaedellytyksistä ja vaatimuksista
3. Tiekartta lääkehoidon tiedon hyödyntämiseen tiedon käytön tehostamiseksi, mahdollistamiseksi ja selkeyttämiseksi rationaalisen lääkehoidon periaatteiden mukaisesti
4. Lääkehoidon tiedonhallinnan ja toiminnan kehittämisen säädöspohja

Kansallisen lääkeylistan

Kansallista lääkeylistaa on valmisteltu 2010-luvun alusta alkaen tavoitteena saada **ajantasainen kokonaislääkeyksen hallinta** käyttöön osana valtakunnallisia, keskitettyjä tiedonhallintapalveluja (Kanta)

- Kantaan toteutetun lääkeylistan avulla vältetään erilliset, järjestelmäkohtaiset lääkeylistat
- Lääkeylistan odotetaan vähentävän päällekkäisen työn tekemistä ja lääkehoidon tietoa rakenteistamalla tehostavan mm. tiedon käyttöä päätöksenteossa ja tiedolla johtamisessa
- Lääkeylistan valmistelun uutta aloitusta varten STM tuotti [ulkoisen selvityksen](#) asiasta 11/2019-1/2020
- Selvityksen tulosten pohjalta käynnistettiin mm. [lääkeylistan konseptointi](#), mikä valmistui THL-vetoisesti 6/2020

Monivuotinen valmistelu vaiheistettu

Kuvattu ja tarkennettu vaiheet 1-5 lääkityslistan käyttöönottoon

- Tavoitteena vaiheittainen käyttöönotto siten, että sisällöt ja toiminnallisuudet laajenevat esityksen mukaan
- Samalla kehittämistä voidaan toteuttaa joustavammin
- Merkittävin riippuvuus lainsäädännössä

Vaiheet 1 ja 1,5 toteutuksessa (lupa annettu ennen tämän hankkeen aloitusta)

- Rakenteinen annostus, määrätyn lääkkeen yksilöivä tunniste (ns. lääkkeen jatkumo)
- Joitakin sisältölisäyksiä, kuten biologiset lääkkeet
- Lisäksi mm. Reseptikeskuksen rajapintojen päivityksiä (FHIR)

Vaiheistussuunnitelma

Vaihe 2 Valtakunnallinen lääkityslista (k.otto 2024)

- Valtakunnallisen lääkityslistan käyttöönotto
- Reseptittömät lääkemääräykset ja itsehoitolääkkeet ammattihenkilön kirjaamina

Vaihe 3 Lääkityslista hoidon rajapinnoissa (k.otto 2026)

- Avo- ja osastolääkityksen rajapinnan hallinta
- Lääkehoidon tarkistusmerkinnät
- Lääkityslistan käyttöönotto Sosiaalihuollossa
- Paperireseptien sähköistys:
 - potilaskohtaiset erityislupavalmisteet, lääkkeelliset kaasut, (pro auctore reseptit)

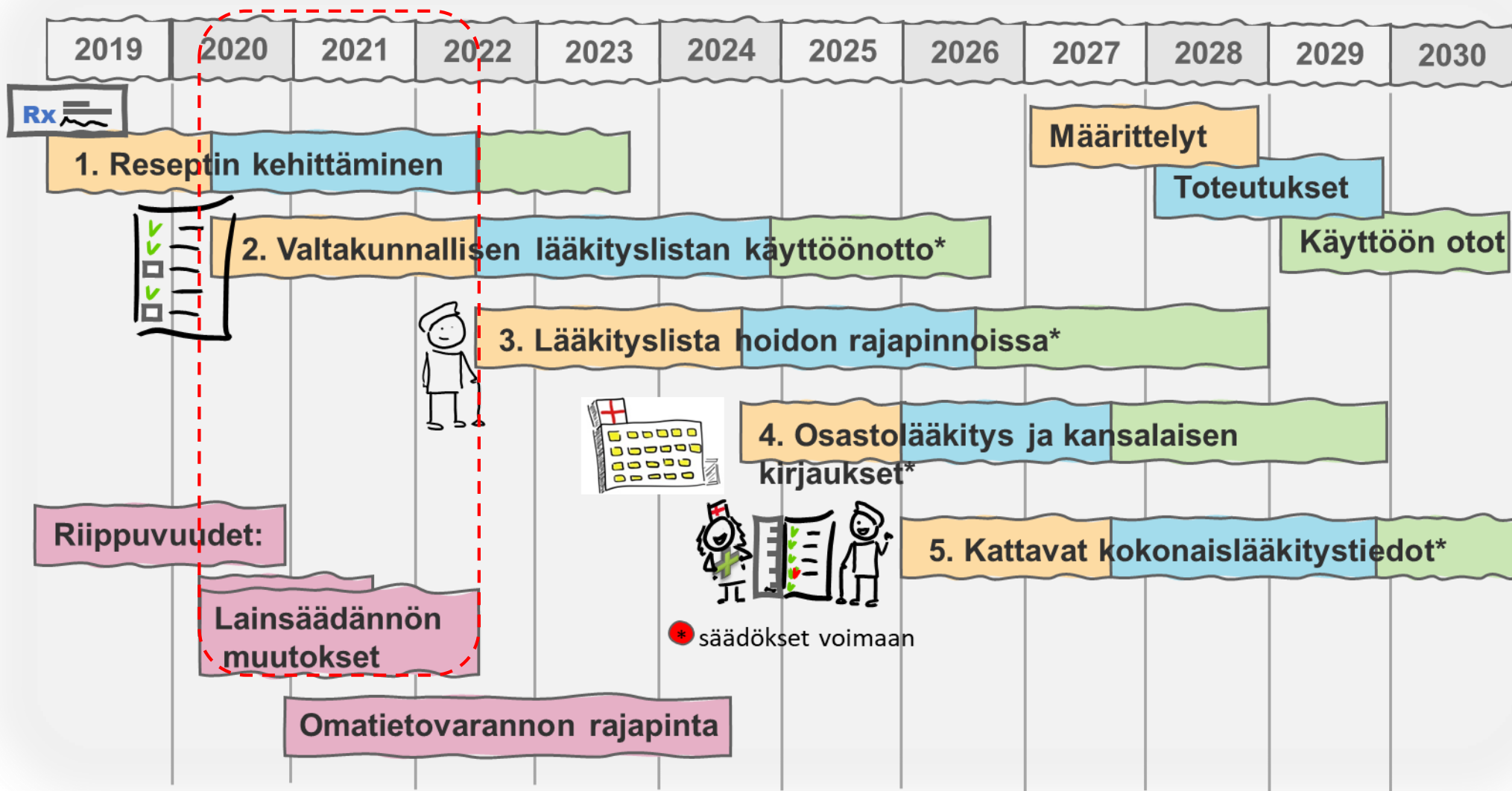
Vaihe 4 Osastolääkitys ja kansalaisen kirjaukset (k.otto 2027)

- Osastolääkitysmääräykset (ei erikoislääkitystä)
- Lääkkeen antokirjaukset (mm. osastohoito/kotihoito)
- Kansalaisen kirjaukset: Itsehoitolääkkeet
- Kansalaisen kirjaukset: Lääkkeen käytön arviointimerkinnät

Vaihe 5 Kattavat kokonaislääkitystiedot (k.otto 2029)

- Osastolääkityksen erikoislääkitykset (esim. teho-osastot, synnytyssalit, leikkaussalit)
- Luontaistuotteet ja ravintovalmisteet
- Kansalaisen kirjaukset: Lääkkeen ottomerkinnät

Lääkityslistan kokonaisaikataulu ja vaiheistus

Vaihe 1 on jo toteutuksessa.

Heikki Virkkunen, THL / OPER

Tiedonhallinnan kokonaisuudistus lääkelainsäädäntöön välttämätöntä

- Eteneminen ei ole mahdollista ilman lääkelainsäädännön tiedonhallinnan uudistusta
- Kokonaisuudistus on arvioitu välttämättömäksi
- Aikataulu on tiukka, jos lääkityslistan ensimmäinen käyttöönotto halutaan toteuttaa 2024

Keskitetty lääketietovaranto

Käynnissä on selvitys kansallisesta lääketietovarannosta, sen toimintaedellytyksistä ja vaatimuksia sekä mahdollisista esteistä tai riskeistä toteutuksessa

- Huomioidaan sekä ihmis- että eläinlääkkeet sekä uudempana vaatimuksena farmakogenetiikka
- Osallistetaan sekä tiedonhallinnan että substanssiasiantuntijoita
- Työn toteuttaa Fimea 3-11/2020
- Työn tuloksena muodostetaan kokonaiskuva, miten lääketietoon liittyviä haasteita voitaisiin parhaiten ratkaista ja esitetään toimenpide-ehdotukset ja alustava kehittämisspolku

Lääkehoidon tiedon hyödyntämisen kehittäminen

- Kuvataan tiekartta lääkehoidon tiedon hyödyntämisen osa-alueista ja soveltamiskohteista
- Tunnistetaan lääkehoidon tietotuotannon toimijat ja vastuut sekä roolitus toisiokäytössä
- Tunnistetaan riippuvuuksia esim. indikaattorityöhön, Toivo-ohjelman tavoitteisiin
- Tuloksia voidaan hyödyntää esim. kansallisen ja alueellisen ohjauksen valmistelutyössä

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Kiitos!

